

A GONOSZ SZŐLŐMUNKÁSOK PÉLDÁZATA

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS:

(*Felhasznált irodalom:* Joachim Jeremias: Jézus példázatai, Kálvin Kiadó, Budapest, 1990; Anton Steiner: Példabeszédek, PPRKHA, Budapest, 1991, Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995)

Szőlőtermesztés:

Palesztína területe igen gazdag szőlőtermesztő vidék. Hegyoldalban teraszosan művelték a szőlőt. Az állatok és a tolvajok ellen tuskés sövényvel vagy kőfallyal vették körül a szőlőskertet. Közepére pedig őrtornyot építettek. A tőkét két-három méterre ültették egymástól. A szőlőt minden évben megkapálták vagy megszántották. Júliusban kezdett érni a szőlő, de a szüret az csak szeptemberben kezdődött el. A szüret nagy örömnep volt (Ézs 16, 9). Az elhagyott szőlőfürtöket az özvegyeknek, árváknak és jövevényeknek ott kellett hagyni. (5Móz 24,21) A szőlő kitaposása más helyszínen történt. Két egymás fölé helyezett medencében, a sajtóban taposták ki a szőlő levét. Ezt a sajtót a gazda maga készítette. A sajtót sziklaoldalfalba vajták bele. A felső medencébe tették bele a szőlőt, ahonnan az alsóba folyt le a must. A mustot korsókba vagy tömlőkbe öntötték. Ezután a mustot pincékbe tették. Nagyon hamar forrásnak indult. Forrás után többször átöntötték, hogy tiszta legyen.

A gonosz szőlőmunkások példázatának magyarázata

A Szentírás először Nőé történetében említi. A szőlőskert, a szőlő a prófétáknál gyakran Izrael szimbóluma volt. (Ézs 5; Jer 2,21; Zsolt 80,9kk) Jézus magát nevezi szőlőtőnek. „*Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlősgazda.*” (Jn 15,1) A példázat háttérében Ézsaiás könyvének 5,1–7 versei állnak. Az ott megjelenő képpel találkozunk ebben a példázatban is. Kerítés, borsajtó, őrtorony. Ez a kapcsolódás jelzi, hogy Istenről és az ő népéről szól ez a példázat. Három szolgát küld el a gazda, akik az ószövetségi prófétákat jelképezik. Jézus a fiú megemlékezésével a saját sorsára utal. A példázat reálisan írja le a galileai parasztok forradalmi hangulatát az ország-idegen nagybirtokosokkal szemben. A zélóták ezt a hangulatot tovább korbácsolták. A Jordán felső folyása, a Genezáreti tó északi és északnyugati partvidéke és a galileai hegyvidék nagy része ország-idegen nagybirtokosok kezében volt. A földbirtokosok külföldön éltek. Azért engedhetek meg maguknak olyan sokat a bérlők, mert az uruk távol volt. Az egyedüli örököszt meg akarták ölni, hogy a jogszabályok értelmében a gazdátlan hagyatéka majd az övék legyen. Amikor megjelent a fiú, azt hitték, hogy meghalt a tulajdonos. Ha megölik az örököszt, akkor nem lesz senki, aki átvegye a hagyatéka meghatározott időn belül. Így az övék lehetett volna minden. Jézus a hatást a fiú megölésének értelmetlen brutalitásával akarta elérni. A fiú megölése a végső és utolsó isteni üzenet elutasítását jelentette.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A példázatok elvont jelentésük és átvitt értelmük miatt általában nehezek az ötödik osztályosok számára is. A szőlőmunkások példázata, amiben mégis érthető és használható az ötödikesek számára:

- segítséget adhat abban, hogy a példázat értelmezésekor a tanulók fel tudják fedezni azt, hogy „ki-kicsoda” az adott történetben. Tehát az értelmezésben segítséget kaphatnak. Könnyen érthető személyek számukra a gazda és a gazda fia.

- A téma lehetőséget ad arra is, hogy a „másik oldalról” nézzük meg az életünket. Mi mindenünk van – ahelyett, hogy valami mást szeretnénk?

Nagyon fontos azonban, hogy ne az legyen a hangsúlya az órának, hogy gonoszak az emberek. Sokkal inkább arra mutassunk rá és segítsük a fiatalokat, hogy felismerjék a saját tetteikért való felelősséget.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja segítséggel elmondani a gonosz szőlőművészek példázatát. ○ Tudja segítséggel értelmezni a példázat jelképrendszerét a tankönyvi szöveg alapján. ○ Tudja segítséggel értelmezni és memorizálni a lecke Igéjét: Galata 5,26 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja önállóan értelmezni a gonosz szőlőművészek példázatát. ○ Tudja önállóan értelmezni és memorizálni a lecke Igéjét: Galata 5,26

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Amink van, azt Istentől kaptuk

Kognitív cél: A példázaton keresztül rámutatás arra, hogy Jézus tudta mi fog történni vele és mi ennek az oka. Annak a felismertetése, hogy felelősek vagyunk a tetteinkért.

Affektív cél: A hála, az engedelmisség és az Istentől való megajándékozottság élményének feltárása.

Pragmatikus cél: Az Isten iránti hála és engedelmisség tudatos megélésének elősegítése.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Beszélgetés: Természetes vagy mégsem? Próbáljuk meg a gyerekekkel a következő egyszerű feladatot.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ki bírja tovább levegővétel nélkül? <p>Aztán röviden beszéljünk arról, hogy mennyire természetesnek vesszük a</p>	Közös beszélgetés vagy csoportmunka

	<p>levegővételt. Nem is figyelünk rá, hogy micsoda ajándék ez a képességünk.</p> <p>Instrukció: Fontos szempont, hogy ne csak a tárgyak világában mozogjanak a gyerekek gondolatai</p> <p>Feladat: Megköszönöm Istennek, hogy kaptam tőle... mondattal indítsunk el egy lapot, amire mindenki folytathatja a mondatot. A lapokat begyűjtve beszéljük meg.</p>	
Feldolgozási javaslat	<p>1. Beszélgetés a bibliai történetről</p> <ul style="list-style-type: none"> • Miről feledkeztek meg a szőlő bérlői? • Mit jelent hálásnak lenni? • Te milyen ajándékokat kaptál Istentől, amivel őt szolgálhatod? (képességek...) • Mit jelent jó gyümölcsöt teremni? <p>Kapcsolódó feladat: Munkafüzet 2. feladat</p> <p>2. Aranymondás: „Ne legyünk becsvágyók, egymást ingerlők, egymásra irigykedők.” (Gal 5,25)</p> <p>3. Énekjavaslat: „Áldjátok az Úr nevét...” RÉ 135. zsoltár</p>	<p>Munkafüzet</p> <p>Énekeskönyv</p>
Munkáltatás	Munkafüzet feladatai	Tankönyv Drámajáték
Házi feladat	<p>Én már tudok segíteni: Kis fogalmazás arról, hogyan segítesz másoknak.</p>	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Szőlőskert, őrtorony Jézus korában:

<http://www.freebibleimages.org/photos/vineyards-watchtowers/>

Letölthető képsorok:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/parable-tenants/>

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/hm-parable-tenants/>

Film:

https://www.youtube.com/watch?v=L_iTajD5y8Y

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 65-66. oldal

A képen látható: Tematikus illusztráció: szüret, a szőlőmunkások kádban tapossák a szőlőt, a közelükben emberek dolgoznak.

A 66. oldalon egy mai szőlőskertet látunk Izráelből

A szöveg: Mit jelent a példázat? A gonosz szőlőmunkások példázatát, majd ennek magyarázatát olvashatjuk.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Figyeljétek meg a szüreti képet! Hová hordják a munkások a leszedett szőlőt?
- Hová és miért megy az asszony?
- Mit csinálnak a munkások? Miért?
- Voltál-e már hasonló szüreten? Mostanság hogyan préselik ki a szőlő levét?
- Mi lesz a kitaposott szőlőből? Kóstoltad-e már?
- A mustból mi lesz?

2. Szövegelemzés

- Mit tett a szőlősgazda, miután szőlőt telepített?
- Miért vett borsajtót és miért épített őrtornyot?
- Miért vett föl szőlőmunkásokat?
- Miért küldte a szolgálkat a szőlőmunkásokhoz?
- Mit tettek a szőlőmunkások?
- Mi történt a gazda fiával? Miért?
- Milyen emberek voltak a szőlőmunkások? Miért? Miből következettél?
- Mit üzen ez a példázat nektek?

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Ne legyünk becsvágyók, egymást ingerlők, egymásra irigykedők.”

- Mit jelent a kifejezés: becsvágyó, ingerlő, irigykedő?
- Mondj példát a becsvágyó emberre! Milyen az ilyen ember?
- Mondj példát arra, hogy valaki másokat ingerel, idegesít, nyugtalanít!
- Mondj példát arra, ha valaki irigykedik a másikra!
- Téged ingereltek már? Mit éreztél?
- Rád irigykedtek már valamiért? Milyen érzés volt?
- Mire figyelmeztet az ige? Miért?

EGYÉB ÖTLETEK

1. Szituációs játék a feldolgozáshoz:

Osszuk kisebb csoportokba (3-5 fő) a hittanosokat. Az ujjuk mint emberek (mint pl. amikor a mutató- és a középső ujjunkkal "sétálunk") segítségével játsszák el a példázatot. Tollakból, könyvekből a helyszínt is felépíthetik hozzá. Egy szabály van: értelmes beszédet nem szabad mondani az előadáshoz, hanghatásokat, morgás, ilyesmit lehet. Gyakoroljanak, majd a kész előadást úgy mutassák be, hogy alatta valaki felolvassa a példázatot a könyvből vagy a Bibliából. A produkciót kamerával vagy okostelefonnal fel is lehet venni és akár feltölteni valahova, a résztvevők engedélyével.

Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3. feladat

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

Csak az egyházi iskolában használatos munkafüzetben található feladatok a témához.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 469. dics.2-4. verse: Bűnöm láncát oldja fel...

Berkesi Sándor: Az Úrnak zengjen az ének: 126. 1-4. verse: Bízom benned, szent Úr Isten